

Op weg naar thuis

CORRIE DELHOOFEN

Op weg naar thuis

Een nieuw leven
aan de Costa Blanca en in Maastricht

2015 Reuma - De Roemeense Remedie
ISBN 9789402139327

2017 Op weg naar thuis
ISBN 9789402158298

Schrijver: Corrie Delhoofen
© *Corrie Delhoofen*

Voor mijn kleinkinderen: Thomas, Daniël, Peter, Safia, Ismail, Karim, Houdeifa, Oumaima, Abdullah, Butaina, Nikisha, Jaydee, Alisha, Nigel, Syrah, Zylun, Roshan en de nog niet geboren.

Proloog

Mijn oma Cor, naar wie ik genoemd ben, kwam uit een dorpje bij Oudenbosch, in Brabant. Ze hadden thuis een fournituren-winkeltje, waar de moeder van mijn oma garens, knoopjes, jarretels, ritssluitingen verkocht. Ik hield veel van oma Cor, ik voelde me dieper met haar verbonden dan met mijn eigen moeder.

Mijn opa, die dol was op mijn oma, had een schildersbedrijf en achter in hun diepe tuin in de werkplaats, waar de ladders en bussen verf stonden en het heel merkwaardig rook, schreef hij korte briefjes aan mijn oma: 'Lieve Cor. Ik schrijf je uit mijn atelier...'

Ze had er enkele van bewaard en me die laten lezen toen mijn opa al lang was overleden. Ze zijn verdwenen.

Mijn oma las veel. Er werd toen 'schand' van gesproken dat de vrouw van de eigenaar van het schildersbedrijf liever het ene na het andere boek verslond dan poetste of visites aflegde.

Mijn opa is vroeg gestorven, op zijn vierenzestigste.

Af en toe logeerde ik bij oma. 's Ochtends zocht ik eieren in het kippenhok en zat ik in de zonnige keuken met oma een zachtgekookt eitje te lepelen met een zilveren lepeltje en thee te drinken uit het mooie kopje met blauwe bloemen en een gouden randje.

Opa had voor oma een echt bad geïnstalleerd met stenen kikkers waar ik als een prinsesje in mocht baden. In haar slaapkamer paste net een twijfelaar en een grote klerenkast. Buiten koerden de duiven in de enorme notenboom. Ik sliep op de plek van opa. Eenmaal in die kuil gerold kwam ik er moeilijk uit. Veilig en geborgen in het warme bed vertelde mijn oma verhalen over vroeger toen zij een klein meisje was, over de dorpse mensen, het huis aan het bos waar zich

geheimzinnige, onverklaarbare gebeurtenissen afspeelden, waarna ik insliep met mijn benen dicht tegen oma aan.

Wat zou ik nu nog graag een paar van die verhalen lezen, om haar wat dichter en tastbaarder bij me te hebben.

‘Wie schrijft die blijft’, een gedachte die pretentie en hoop in zich draagt. Deze gedachte inspireerde me om dit boek te schrijven. Als mijn kleinkinderen iets meer willen weten over mij, kunnen ze dit boek lezen. Over mij en mijn groeiende liefde voor Spanje. Over de keuzes die ik maak om juist deze gebeurtenissen op deze manier te verwoorden. Over het groeiende verlangen om na een half jaar opnieuw te vertrekken naar thuis. Over het ouder worden en het voelen afnemen van mijn krachten. Over het grote genot om zelf mijn dagen kleur te geven. Het zijn herinneringen die oplichten uit een enorme berg waarin nog vele emoties verscholen liggen.

Mijn kleinkinderen komen nauwelijks voor in het boek, maar ze zijn, sinds ze in mijn leven zijn verschenen, een warme, stuwende stroom door mijn lichaam en geest.

Het boek is ook voor anderen, die net als wij Nederland jaarlijks verruilen voor enkele maanden Spanje, of die er permanent wonen. Voor hen zal mijn verhaal zeker heel herkenbaar zijn.

En natuurlijk is dit boek voor mijn familie, vrienden, kennissen, burens en iedereen die nieuwsgierig is geworden naar waar ik me thuis voel.

In maart 2017 neem ik met moeite afscheid van dit manuscript. Elke keer als ik het doorlees streep ik weg, schrijf er weer iets bij, verander zinnen of woorden.

Het voelt alsof in de laatste tien jaar, waarin Spanje vervlochten raakte met Nederland, al die gekoesterde herinneringen hun eigen leven zijn gaan leiden. Zonder mij. Genoeg getalmd, nu stuur ik het op naar de drukker.

Alfaz del Pi – Maastricht 2017

Spanje

ik schrijf
de zilte zeewind
vermengt zich
met sinaasappel- en amandelgeuren
in de verre verte
vaart een vrachtboot voorbij
waar zee in lucht verdwijnt
ik schrijf

Spaanse klanken
duikelen als watervallen
snel en luid
pijnigen mijn hersens
zwetend zoek ik naar woorden
ik schrijf

de nabije bergen
verkleurend in veranderend daglicht
verbazen en verrukken
ik kom thuis

en schrijf
voor jou

Nederland

ik schrijf
flitsende fietsers
snellen voorbij
over knobbelige kinderkopjes
trotse gevels toornen hoog
blinkendkoperen knoppen op
gebeeldhouwde deuren
ik schrijf

mijn bloed vloeit
hier honderden jaren
vertrouwd met lang voorbij verleden
zangerig zachte tonen
verrukkelijke vruchtenvlaaien
ik schrijf

stap over ingesleten drempels
als de reeds lang gestorvenen
laat ook mijn sporen achter
ik kom thuis

en ik schrijf
voor jou

Reuma

Sinds 2000 heb ik reuma. Negeerde ik het in het begin, in de hoop dat het over zou waaien, na verloop van enkele maanden was er geen ontkomen meer aan. Mijn reumatoloog heeft die kop-in-het-zand-mentaliteit met lede ogen aangezien. Geduldig bleef hij op al mijn vragen een antwoord zoeken. Telkens probeerde hij me te overtuigen van de noodzaak van medicijnen. Ik probeerde eronderuit te komen door de goede momenten, die waarop ik weinig last had, uit te vergroten. Ook shopte ik in het alternatieve circuit, ging langs bij allerlei goedwillende en aandachtige hulpverleners. Ik hoopte dat ik de antireumamedicijnen, die me door hun bijsluiters een verkramppt gevoel in mijn buik gaven, tot een minimum kon beperken.

Allerlei diëten heb ik geprobeerd, omdat ik ervan overtuigd ben dat voeding een directe invloed heeft op je gezondheid. Ik heb mijn reumatoloog proberen over te halen, om een leergierige reumatoloog-in-opleiding zover te krijgen om op de relatie voeding/reuma te promoveren. Ik wilde met alle plezier een volgzzaam studieobject zijn. Helaas was de belangstelling nihil.

Omdat de reuma zo plotseling en heftig de kop opstak, nam ik ontslag uit mijn reguliere baan. Te vaak was ik, door pijnlijk onvermogen, gedwongen om vergaderingen die ik had belegd af te zeggen en dan moest iedereen weer naar huis. Dus ik besloot te stoppen en iets nieuws op te zetten: een eigen filmbedrijfje.

Ik ben een filmfanaat en ik vind documentaires het spannendst. De mogelijkheid hebben om filmisch een eigen interpretatie te geven van de wereld om me heen, benadrukken wat ik van belang vind zonder de werkelijkheid

tekort te doen, dat was een uitdaging. Van mijn hobby ging ik mijn werk maken.

Ik was 52, al 31 jaar getrouwd met Piet, zeven kinderen de deur uit. Ik meldde me aan bij de kunstacademie in Maastricht, afdeling audiovisuele communicatie, om wat meer technische handvatten te krijgen. Tot mijn verbazing werd ik direct aangenomen, nadat ik als kleurig toelatingsproject een spannende kijkdoos met hallucinerende relikwieën van verre vakanties aanbood. Helaas werd de reuma na een half jaar opleiding zo heftig, dat ik aan huis gekluisterd bleef. Exit kunstacademie. Dan maar op eigen houtje verder pionieren. Ik leer trouwens altijd het liefste en het meeste door het zelf uit te proberen, gewoon door te doen.

Het moest niet blijven steken in een leuke hobby. Ik wilde, zoals ik vanaf mijn negentiende altijd heb gedaan, zelf geld verdienen en serieus genomen worden. Ik vertelde mijn reumatoloog hierover, hij was echt geïnteresseerd. Hij deelde mijn passie voor film en regelmatig kwam ik hem tegen in het filmhuis. We wisselden tijdens de reumacontroles ook filmtips uit. Voor mij was het ongelooflijk belangrijk om te merken dat ik naast reumapatiënt ook gezien werd als vrouw die van film hield. Een vrouw die zich niet laat lamleggen door de beperkingen die de reuma haar oplegt, maar blijft dromen en die plannen probeert te verwezenlijken. Een eigen bedrijf wilde ik starten, en dat zou me lukken.

Die vriendelijke, aandachtige belangstelling van mijn reumatoloog voor mij als totale vrouw heeft mij erg geholpen bij het accepteren van mijn reuma.

Natuurlijk bleef ik naast het gebruiken van methotrexaat, later aangevuld met Humira, zoeken naar verlichting.

Zo ben ik in 2005 naar een kuuroord in Roemenië geweest, een heftige ervaring die ik heb verwoord in mijn essay: 'Reuma – De Roemeense Remedie'.

Maar de grootste doorbraak kwam twaalf jaar geleden toen ik naar Spanje ging. De reuma werd niet alleen rustiger, maar ik ontdekte een nieuw land. Het werd mijn vaderland. Zonder reuma was ik daar nooit terechtgekomen. Zonder reuma had ik deze intense ervaring nooit gehad.

Filmen op het vmbo

Op 2 november 2004 werd Theo van Gogh in Amsterdam door de radicale moslim Mohammed B. van zijn fiets geschoten en met een mes de keel doorgesneden.

Een golf van vertwijfeling en onrust trok door Nederland. Racistisch en ultrarechts geweld, waarbij moslims en hun moskeeën het doelwit waren. Radicale, vaak jonge moslims en anderen vonden dat Theo zijn grote bek had moeten houden over de profeet en dat hij het zelf over zich had afgeroepen.

Voor al op de vmbo-scholen bleef sindsdien spanning tussen leerlingen van verschillende religieuze achtergrond als een veenbrand sluimeren, om soms heftig uit te breken.

In Eindhoven was Hans Derks pas benoemd tot directeur van het Christiaan Huygens College, een middelgrote vmbo-school. Hij voelde de spanningen aan en wilde met zijn leerlingen en leerkrachten een betere sfeer door een andere lesmethode te introduceren. Hij probeerde het tij te keren aan de hand van een manifest waarin de uitgangspunten helder en eenvoudig verwoord waren met als sleutelbegrippen: vertrouwen en respect.

Piet werkte inmiddels ook met mij in ons filmbedrijf. We kregen de opdracht om gedurende een jaar het veranderingsproces te filmen. Samen met de leerlingen maakten we tien films en nog eens tien met de docenten om de nieuwe schoolcultuur al filmend vorm te geven en te ondersteunen. Een prachtig jaar waarin we veel leerden, vooral van de jongeren die, omdat we hen serieus namen, intensief meewerkten.

Mijn reuma was erg actief, maar omdat de school slechts op tien minuten fietsen van ons vandaan was, verloor ik geen energie om er te komen.

Ik was er vaak, ook op dagen waarop ik niet filmde, gewoon om te kijken, te praten, de sfeer te proeven. Ze leerden ons kennen, waardoor de spontaniteit niet verdween als we opnames maakten.

Op goede dagen, waarin de reuma zich terugtrok, kon ik energiek aan de gang. Als de pijn en vermoeidheid me velden, bleef ik thuis op de bank of achter de computer om beelden te redigeren. Ik kon de draaidagen plannen op momenten dat het lichamelijk mogelijk was.

Deze vrijheid bleek later essentieel bij het aangaan van nieuwe verplichtingen. Ik kon dat zelf inschatten. Vaak wisten de opdrachtgevers niet eens dat ik reuma had.

Ze zagen me natuurlijk wel rondstuntelen, maar als je niet klaagt over pijn en vermoeidheid, kom je een heel eind. Als je een opdracht wilt binnenhalen, zeker als er meerdere belangstellenden in de rij staan, ga je je lichamelijke ongemakken niet etaleren.

Piet en ik filmden beiden met een eigen camera, waarbij we op een heel eigen manier de situatie in beeld brachten. Piet vaak met overkoepelende shots en ik veel gedetailleerder, waardoor we bij het monteren mooie aanvullende beelden kregen.

Ik werkte graag met mijn grote camera, maar omdat mijn handen steeds minder krachtig werden kocht ik een licht, soepel statief waardoor het gewicht niet op mijn polsen drukte. Ik trainde net zo lang totdat ik hier snel mee kon werken.

Uit de hand filmen vind ik nog steeds het fijnst; het is snel, direct, overrompend en heel dicht op de huid. Het documentairegehalte is veel groter. Lang staan werd echter ook steeds moeilijker, dus kocht ik een hoog licht krukje dat ik overal mee naartoe zoude, dat vergroeid zat aan mijn billen.

Directeur Hans Derks zag echter goed wat er met mij aan de hand was. Zijn schoonmoeder Ria had ook reuma en zij had in Alfaz del Pi, vlakbij Benidorm, een flatje. Benidorm, de Spaanse Costa... Ik gruwde bij de gedachte aan flats, aan overvolle stranden en het ontbreken van alles wat Spaans was.

Volgens Hans heerste daar in die streek van een paar vierkante kilometer een microklimaat. Officieel was dat door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het gezondste klimaat van de wereld. Ik fronste ongelovig, maar Hans vertelde dat met name reuma- en astmapatiënten daar ongelooflijk veel baat bij hadden. De Noren hadden er zelfs een groot reumacentrum opgezet.

Waarom huurde ik dat flatje van zijn schoonmoeder niet een paar weken, dan kon ik het zelf ervaren? Ja, waarom niet? Wel lekker om in de maand november Nederland te ontvluchten en daar eens rond te kijken.

En zo begon ons Spaanse avontuur. Ik ontdekte en omarmde de Spaanse remedie.

Waar is het Spaanse leven?

Begin november 2005 komen we aan op vliegveld Alicante. Een groot, vrijwel leeg gebouw, vanwaar we de rechtstreekse bus pakken naar Benidorm. Een bus die op de tweede nauwkeurig vertrekt, iets wat ik in het relaxte zuiden niet verwacht.

Na drie kwartier over een tolgeweg, onder een warme zon langs een blauwe zee, draaien we een groot vrijwel verlaten busstation binnen, aan de rand van Benidorm. Waar zijn al die honderden mensen, waar is de drukte? Met een buurtbus nog een kwartier verder naar Albir, een wijk van Alfaz del Pi, direct aan de zee, naar het flatje van Ria.

Het oude dorp Alfaz del Pi is een kilometer of drie landinwaarts gebouwd, zoals dat lang geleden meestal gebeurde. Vissers en boeren leefden daar vroeger in een gemeenschap waarin men op elkaar aangewezen was. Ze werkten hard, waren arm en streden met naburige dorpen jarenlange bloedige vetes uit.

De grond was goedkoop, vooral het land aan de kust was niets waard en de oude vaders gaven dat waardeloze stuk bij de verdeling vaak aan de jongste of de minst ijverige zoon.

De hardwerkende zonen kregen het meer vruchtbare deel landinwaarts, waar ze, net als hun vaders, opa's en overgrootvaders, hun ruggen over kromden en waar hun handen vereeltten.

In de jaren zestig begon het leven te veranderen aan de Spaanse Costa's, toen vanuit het druilerige Noordwest-Europa de eerste auto's met caravans naar het zonnige zuiden afzakten. Daar vonden velen verlichting voor hun reuma en longziektes of ze kwamen gewoon om te genieten